

איזו דת זי?

לכל זה אפשר למצוא סימוכין ללא-סוף בדברי הנביאים, במשנה ובתלמוד. אבל לא זאת הדת היהודית המקוננת בליבם והמתגלגלת בגרונו של עסקניה-הדת בישראל. לא זו הדת היהודית הנלמדת בבית-הספר הממלכתי הדתי ובשרת-החינוך האגודאית — על חשבון משלם-המיסים. בקיצור: לא זאת הדת היהודית הנכפית על מדינת-ישראל, צעד אחרי צעד, בעזרת התשי"ז לזכת הפוליטית-מכללית הפנטאסטית המכונה "מפלגות דתיות" בישראל.

★ ★ ★

דת של האורתודוקסיה המאורגנת, השולטת בישראל, היא בת תקופת-החושך של מייורח-אירופה, בת הגטו החשוך שונא-החיים, בת הרדיפות והעניוים, המושפל והנרדף — אין עיניו פקוחות לטוהר וליופי, לאחזה ולאחבה. עיניו נשואות אל הנקמה, אל ההתנשאות, אל "שפוך חמתך" ואל "אתה בחרתנו". זוהי דת המובילה לשוניזם המכעית בי יותר. דת המחלקת את העולם כולו ליהודים ול"גוים" — כשכל הגוים הם שונאים גלויים ומוסווים, ואחד רצונם להשמירנו ולכלותנו. זוהי דת של גטו ומסגור, השונאת את חדת-החיים של האדם המודרני, שגבה אל הטבע והמרחב הפתוח, הסולדת במידה שווה מפסל אפולו ומריקוד הטחטס. זוהי דת הזורה מסבכה לכל רעיון דמוקראטי, כי התורה ניתנה בסניי אחת ולתמיד, ואינה ניתנת לשינוי על-ידי החלטה של רוב, והיא מתפרשת בידי גדולי-התורה שבכל הדורות, שאיש לא בחר בהם (ושעצם רעיון הבחירות זו לכהונתם).

זוהי דת של חוקי-נירנברג גועניים-דתיים, של טהרת-הגזע במסחה של טהרת-המשפחה. זוהי דת אנטי-רציונלית, וממילא דת המצפצפת מטבעה על כל חשבון רציונלי בכל שטח שהוא — החל בנמל אשדוד וכלה באירגון תיירות נוצרית. זוהי דת המחייבת בפה מלא (ובעזרת הידיעה הממלכתית) את רעיון רצח-העמים (כשי מדובר על כיבוש כנען), המתנגדת לחקיקת חוקה (מחשש פן תהיה דמוקראטית), המתנגדת לחללת נוכח המחשבה שהגבול בין מדינת-יהודים וארצות-הגוים השכנות עקוד אי-פעם להיפתח.

וגם לכל אלה אפשר למצוא סימוכין ללא-סוף בספרי התורה והנביאים הראשונים, בגמרא ובדברי חז"ל.

★ ★ ★

דת השתלטה דחקה גירסה זו של הדת היהודית בישראל? מדוע לא זכינו להתגברות — או לפחות להתבססות — של הגירסה הליבראלית, ההומאניסטית, הרפורמית, המודרנית? היו לכך סיבות היסטוריות, אך כיום יש לכך סיבה פשוטה: מפני שאותה תשלובת פוליטית-מכללית מגויי ייסת כל כולה להחנקת כל זיק וניצוץ של אותה גירסה.

כי אותה גירסה מתקדמת נראית לה — בצדק גמור — כאויבת מסוכנת יותר לקיומה מכל מוסדות המיסיון הנוצרי. זהו הצד השני של ציר מפא"י-מפד"ל. בעוד הוא משרת, בקצהו האחד, את כל היסודות השליליים והחשוכים בשלטון — הרי הוא משרת, בקצהו השני, את המוניפול הכדי עדי של האורתודוקסיה השלילית והחשוכה בבית-הכנסת.

★ ★ ★

כ זה נעוץ בעצם מהותן של המפלגות הדתיות הי קיימות בישראל. כל עוד הן קיימות, כל עוד הן שיל-טות בכיפה — אי-אפשר להבריא את המדינה, ובזווי לא את הדת.

כל קואליציה מחזקת ומגבירה את המפלגות האלה. כל ישיבה עימן בקואליציה היא פשע כלפי עתיד ישראל. כשהישיבות עימן הן מפלגות חילוניות, שי-רוממות השלום והאחוזה והקיומה כפיהן — זוהי כגידה, פשוטה כמשמעה.

בקיצור: קיום המפלגות הדתיות הוא ערובה למניעת כל שינוי במדינה. הוא ערובה להי-שך השלטון הקיים, יקרה אשר יקרה. כל עוד תהיה קיימת המפלגה ככוח ממשי, יהיה קיים הציר מפא"י-מפד"ל. וכל עוד יהיה קיים ציר זה — לא זאת בלבד שאי-אפשר יהיה לחסל את המישטר הקיים, אלא שאי-אפשר יהיה אפילו להחלי בו שינוי רציני כלשהו לחיוב.

★ ★ ★

והי ראייה פאסיבית של הדברים. המפלגות הדתיות מופיעות בחמונה זו רק כפילגש מיחזקת, זולה במיוחד. אחת הנענית לרצון הזולת, תמורת תשלום במטבע הכפייה הדתית.

אולם זוהי תמונה כוזבת. כי המפלגות הי דתיות אינן פאסיביות בעיצוב דמות המדינה. הן אקטיביות מאוד, ולא רק בשטח הדתי. הן שותפות אקטיביות לכוונות-השחור. בזירה החיצונית הן שותפות טבעיות ליסודות הי גרועים ביותר של שוביניזם גטואי, המתעקף באיטלה לאומית.

הן יריבות טבעיות לכל מגמה החותרת לשלום, לתפיסה מרחבית, לשותפות רב-לאומית. בזירה הפנימית הן שותפות טבעיות ליסודות הגרור

שפירא ובן-גוריון: תמיד באותו כיוון

עים ביותר של שרירות סמכותית, לכפייה בכל השטחים (ילאו דחקה הדתיים). הן יריבות טבעיות לכל מגמה החותרת לדמוקראטיזציה של המדינה, להבטחת חירויות-האדם לא רק של בן המיעוט, אלא גם של בן הרוב. וכל זה לא בגלל אינטרסים חולפים, לא רק בגלל שיקור לים טכסיסים בני-יומים. אלא בגלל המהות הרעיונית של מפלגות אלה עצמן.

★ ★ ★

ני מסרב בהחלט להכיר בטענה כי זוהי מהות הדת היהודית בתור שכזאת. יש בדת היהודית — כמו בכל דת — מגמות שונות וסותרות. אפשר למצוא בה אסמכתא לכל דבר טוב ורע.

הדבר תלוי, בסופו של דבר, בפרשנים. בפי היהדות הרפורמית בארצות-הברית, למשל, הדת הי יהודית היא תורת-חיים הומאניסטית, המובילה את מאמיניה אל ראש ההפגנות למען זכויות הכושם. תורה המורה להילחם בשצף-קצף להפרדה גמורה של הדת מן המדינה. בפי מארטיין בובר המנוח, היתה הדת היהודית תורה שמית, אחות לדתות השמיות הגדולות האחרות, חלק בלתי-גפרד מן התרבות השמית הכללית — וממילא דרך-המלך להשתרשות במרחב השמי. בפי אלכסנדר ורחין, הממציא שומרי-מצוות, הדת היהודית היא ציחי של מאבק לאהבת-האדם ולתיקון פני החברה, תוך חיסול כל צורות-הכפייה למיניהן.

ה ציפייה הגדולה, הנוראה, מורשת-העצבים והמטריי-פה את הדעת — נסתיומה. מאבק-האיננים המסעיר של מפא"י והי-מפד"ל — הגיע אל קיצו. קץ למתיחות. קץ לאי-התודאות האיומה. קץ לחרדה הי גדולה שהדירה שניה מעיני המדינה כולה. ההכרעה נפלה. הכל בא על מקומו בשלום.

צחוק בצד — המפד"ל נתנה שוב את ידה למפא"י. כאילו היה ספק על כך אף לשנייה אחת. כאילו לא היה זה דבר מוכן מאליו. כאילו לא היה זה דבר מוגמר עוד לפני שהחל מישחק ההתלבטויות, ההתחבטויות וההתמקחזויות. צחוק צחוק, אבל...

★ ★ ★

א כל הסטאטוס-קו המפורסם קפץ שוב קפיצה גדולה קדימה. זהו הסטאטוס הפחות סטאטי, הכי דינאמי, בעולם כולו. (לולא אסרה זאת השפה הלאטינית, אפשר היה לקרוא לזה "דינאמוס קח"). הבורג של הכפייה הדתית התהדק בסיבוב נוסף. היות האדם בישראל, המושפלת עד עפר, ספגה בעיטה נוספת.

עסקיניה-הדת השתלטו על נמל אשדוד, אחת מצמתות הכלכלה של ישראל, והרחיקו עוד יותר את הסיכוי שהי נמל יחזור אי-פעם את ההשקעה העצומה שהושקעה בו, תרתי משמע. הם הטילו מס נוסף על הציבור הישראלי בצורת ייקור כל הסחורות והמיצרכים שיעברו בנמל. כפיית השאבס, הבאה למרר את שמחת-החיים של האדם הישראלי ביום המנוחה והנופש שלו, חגגה נצחון נוסף. החינוך הדתי, שבו הערובה לחינוך הכפייה הדתית מחר (ואולי למלחמת-אחים ביום מן הימים) התחזק שוב. יחד עימו התחזקו כל המנגנונים הדתיים העצומים, המתקיימים על כספו של הציבור החילוני — כשם שמישטר קולוניאלי מתקיים על חשבון העם שאותו הוא מדכא ועושק.

★ ★ ★

א וגם ככל שחמורה ההידרדרות המתמדת הזאת במדרון הכפייה הדתית, אל נשכח שזוהי רק תוצאה אחת של השותפות ההיסטורית בין מפא"י ועסקיניה-הדת. גם לולא היתה הכפייה הדתית קיימת כלל, גם לולא השתנה הסטאטוס-קו מקואליציה לקואליציה ומשנה לשנה — גם אז היה צורך לקדש מלחמה עד קיומן של המפלגות הדתיות. וגם אז היינו מטביעים אותן קין של בגידה על מצחה של מפלגה חילונית הנותנת את ידה לחינוך ולביסוסן. כי המפלגות הדתיות הן סרטן בגוף המדינה — בזכות עצמן, בזכות מהותן.

סרטן המסכן את עתידה של ישראל, החורם את תאיה הבריאים, המרעיל את רקמות גופה. כדאי לנתח מחלה זו, סוף-סוף, במילים מפורשות.

★ ★ ★

א ידו רצינו להסתפק בהגדרות עדינות, היינו אומרים כי המפלגות הדתיות הן השותפות הזולות ביותר לכל גירם רע ושלילי במדינה. מימשל צבאי? עסקיניה-הדת מצביעים בעד (תמורת אותו בנק אלוהי). פעולות-תגמול? מיבצע-סיני? שלטון נערי-החצר, בשיא תקופת בן-גוריון? מדיניות כלכלית ריאקציונית? חוקים דראקוניים?

בבקשה, הקולות הדתיים מובטחים. להם לא איכפת. להם איכפת רק לקבל עוד נתח קטן של כפייה דתית.

נתח כזה נחתך מגופו של הציבור החופשי. אבל לשלטון אין הוא עולה דבר. מטבע הכפייה הדתית היא הזולה ביותר לכל שליט. לכן כל-כך נוח לתת אותה. בן-גוריון שילם. אשכול משלם. כל שליט ישלם בריבון.

לכן התעקשה מפא"י (ובעיקר פינחס ספיר, אויב הפועלים) לצרף את המפד"ל לקואליציה כשותף בכיר. היא לא רצתה להישאר לבד בממשלה עם מפ"ם והליבראליס-העצמאיים — כי אלה היו דורשים אז מטבעות אחרות לגמרי. ואילו אחרי צירוף המפד"ל, ירד מחירם של מפ"ם והליבראליס-העצמאיים לנקודת-האפס.